

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, féliven.
Előfizetési ár: egész évre 48 kor., félévre 24 kor.
Egyes szám ára egy korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Debreczen, Kollégium
ide keli küldeni a lap szellemi és anyagi ü yeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, rex amációt és hirdelési díjat.

Amit mi szeretnénk.

Amit mi szeretnénk, nem elérhetetlen ábránd, mégis sokkal közelebb hozná az Isten országát.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy győzze le magában mindenki a testet és pusztán léleknek és igazságnak éljen. Mi szívesen látjuk, ha ember testvéreink velünk együtt tudnak örülni földi örömöknek, csak azt szeretnénk, hogy a testiség ne váljék egyedüli úrrá és ne hódoljon az ember ennek a múlandó világnak, hanem a mostani és az örök élet egyedüli királyának ismerje a Krisztust.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy akit arcul vertek, tartsa oda a másik orcáját is, hogy mindenki imádkozzék az ellenségeiért, hanem csak az, hogy a bosszúállás és gyűlölködés ne fészkelje be magát senki szívébe, hogy senki se kívánja embertársa kárát s hogy azok, akik egy hazának népe, igyekezzenek egymást megérteni és egymást szeretve a köz javára élni.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy megvalósuljon az isteni parancs: legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok, hogy aki követni akarja Krisztust, hagyja el atyját, anyját és vegye fel a keresztet, — hanem csak az, hogy legyen erőnk megőrizni a hitet, remélni az Isten országának eljöttét és maradjon meg köztünk a szeretet.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy aki első akar lenni, legyen olyan, mint az utolsó, hogy szolgáljon mindenki másoknak, hanem csak az, hogy ne a minden áron előre törtetés legyen a cél és ne akarjon senki másnak a legázolásával jobb helyzetbe jutni.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy minden ember vállalja embertestvérei javáért ártatlanul a keresztfát is, hogy legyen erősebb az első apostolnál, aki nagypéntek hajnalán megtagadta mesterét, — hanem csak az, hogy apró előnyökért, földi hatalomért, világi elsőségért ne hagyja

el Istent és ne árulja el az értünk meghalt Krisztust.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy legyen egy nyáj és egy pászor és a farkas meg a kecskegödölye egymás mellett legyenek, hanem csak az, hogy mindazok, akik ismerik Krisztust és meghallották az ő evangéliomát, megértő lélekkel fogjanak össze egymás támogatására s Krisztus tanításának hű követésére.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy magyar református keresztyén atyánkfiai legyenek sziklaszilárdak, mint az első keresztyének martirjai, vagy a gályarab elődök, hanem csak az, hogy ne forduljanak divatos politikai áramlatok szerint majd a hitetlenség, majd a megkötöttség kizárólagosságának zászlója felé.

Amit mi szeretnénk, nem az, hogy a magyar református Siont tekintse minden fia úgy, mint minden szabadságnak legbizonyosabb mentsvárát s ezért áldozzon érte, ha kell vért és életet is, mint a mi eleink, — hanem csak az, hogy ezt a sok szenvedéssel megtartott kincset becsülje meg mindenki s legkivált minden gyermeke és minden református keresztyén hűen és pontosan végezze mindazt a munkát, amit a Krisztus és az ő anyaszentegyháza neki parancsolnak.

Amit mi szeretnénk, az nem ragyogó eszmény, mind sokkal alatta marad az élénk adott evangéliomi útmutatásnak, az mind egyszerű valóság — volna. Mind egyszerű valóság volna, ha nem volnánk szertehúzóok, részekre töredeztek.

Az Istent csak azok szerethetik, akik egymást igazán szeretik. A jó keresztyénnek pedig semmi sem elsőbb kötelessége, mint Istent igazán szeretni.

Amit mi szeretnénk, az volna, hogy legyünk mindnyájan jó keresztyének. Egymás támogatására, egymás gyöngeségének erősítésére keressük egymás társaságát. Akik sűrűbben találko-

nak, könnyebben megértik s ha megértik, megszeretik egymást.

Nemcsak egymásnak, — a magyar református egyháznak, az egész keresztyénségnek, az Isten országának szolgálunk, ha eltávolítunk minden félreértést, minden ellentétet s egyesülünk egymás igaz szeretetében.

Erre a célra alkossuk meg a református keresztyének szövetségét.

Kun Béla.

Kortünetek.

Az anyagiasság csődjéről volt szó a múlt évi utolsó számainkban. Az általános (— néha szinte túledésszerű —) törekvésről az eszmények hirdetésére; a hivatalnok urakról, akik a maguk keserves sorsán tapasztalhatják, hogy nemcsak a túlvilági üdvösségnek, de a földi jólétnek megadása sem egy annak a megígéréssel; a tojásáruló asszonyról (mint az árusok típusáról), aki ötven-hatvanszor annyit keres, mint rendes időben és még sem boldogabb, mintha kevesebb volna a pénze. Ezeket az egymással összefüggő mozaik darabokat egymástól szétszakratva s így nem is jól érthetően kapta a kedves olvasó. Az ok: *papírhiány*. Vajjon valóban eljutottunk-e hát az anyagiasság csődjéhez?

A vad hitetlenség és durva anyagiság után szükségképeni a hit és tiszta erkölcs uralma utáni vágyakozás. Az Isten, a Krisztus, az evangéliom tagadása után jönni kellett az Isten országa, a keresztyénség, az evangéliomi tanítások utáni mohó sovárgásnak. Őszintén megvallva azonban: mi ezt a vágyakozást mélyebbnek, ezt a sovárgást komolyabbnak reméltük. Sőt reméljük ma is. Reméljük, hogy nem is hosszú idő múltán igyekeznek megérteni és követni a Krisztus tanítását. Ma még azonban, — úgy látjuk — az emberek inkább csak szájjal keresztyének, mint szívük szerint. Ma még több a büszkélkedés a keresztyén származással, mint az alázatosság a Krisztus szolgálatában. Ma még olyan keresztyének állnak leginkább előtérben, akik a hegyi prédikációból legfeljebb a Mi atyánkot tanulták meg, akiknek pedig érdemes volna legalább is a Máté VII. 21—22.-t. egyszer elolvasni.

Külsőségekben keresik leginkább a keresztyénséget, nem pedig a Krisztus megértésében. Természetes tehát, hogy nagyon sokan — extra et intra muros — azonosítják a keresztyénséget a római katholicizmussal, amely egyház a keresztyén igazságokat külső szimbólumokkal kifejezni leginkább alkalmas. Ez azonban nem azt jelenti — s ezt római katolikus testvéreink jól tudják és készséggel elismerik — hogy a nem római katolikus egyházak a keresztyénség magasztos eszméinek a maguk tanítása és a maguk módja szerint hűséges hirdetésére és megvalósítására képtelenek volnának. Annak pedig, aki valamely nem római katolikus egyháznak tagja, meg kell győződve lenni arról, hogy erre a feladatra valamennyi egyaránt képes között mégis az ő egyháza a legképesebb. Ha erről nincs meggyőződve, akkor nincs értelme, hogy miért nem római katolikus. Akkor tehát, amikor most, a keresztyén egyesülés és testvéresülés örömmel támogatott gondolatának hirdetésé-

idején bizonyos kegyes lenézéssel, vagy épen megrovó hátratétellel beszélnek a „keresztyén“ táborban a protestantizmusról: ez, ha római katolikus teszi, testvérietlenség, ha meg protestáns teszi — mondjuk szeliden: következtetlenség.

Azokat az urakat, akik akár a forradalom előtt, akár a forradalom alatt, igazságtalanul megbántották a protestáns keresztyénséget és mint „szabad gondolkodók“ vagy épen bolsevisták a hit szertelen szabadsága vagy épen a hitetlenség nevében támadtak a protestáns keresztyén egyházak ellen, ez a lap nem hagyta megrovás nélkül. Azokkal szemben pedig, kik eféle támadásokat az egyház szolgálatában követtek el, ez a lap sürgette és sürgeti a megtorló eljárást. De: quod uni justum, alteri aequum. Mi nem borúlhatunk a nyakába testvéri csókra annak sem, aki a hit nevében gyalázza az egyházunkat. És azokról az urakról, akik — egészben vagy részben — az egyház kenyerét eszik és ezzel a helyzetükkel az egyház kisebbitését összeegyeztethetőnek tartják — a morális értékelés szempontjából semmivel sem lehet más a véleményünk, mint ami a tavasszal szereplőkről.

Tudja mindegyik szerkesztő, hogy a lapjában néha kénytelen kiadni egy, vagy más tekintetből olyan cikket is, amit közzé tenni nem volt semmi kedve. Hát még aki próbálta ezt a mesterséget a proletárdiktatura idején is, amikor nemcsak azt nem volt szabad elmondani, amit nem engedtek, hanem olyat is kellett, amit megrendeltek. Azért nem igazságos valakit pusztán a proletárdiktatura idején tett nyilatkozatai alapján megítélni. Mi legalább a magunk részéről csak azokat tudjuk bünyösökné tartani, akik maguk terrorizáltak, vagy a maguk érdekében segítettek terrorizálni, vagy a maguk javára álsókat kieszközölni. Azokat ellenben, kik önvédelemből mondtak valamit, vagy léptek be valahova, emiatt kipellengérezni sohasem akarnók.

Meg kellene írni mindazokról, akik annak idején a szovjet kormányt üdvözölték vagy az egyesült kommunista-szocialista pártba beléptek, ezt az igazságot. Ezt nem mi mondjuk, hanem lapunk egy barátja, aki igazságtalannak találja, hogy egyeseket kíméletlenül támadnak olyan magatartásért, aminél súlyosabbat tettek olyanok, akik most erkölcsbírók akarnak lenni. Mi azonban azt tartjuk, hogy ez súlyos hiba volna. Még sem kívánatos igazat adni néhai Ugron Gábornak, akinek emlékezetes mondása szerint: Magyarországon gyöngye a nép és romlott az értelmiség.

Halottaink.

Dr. Kölcsey János nyug. táblabíró, aki a szatmári református főgimnázium igazgatótanácsának éveken át buzgó elnöke volt, Fehérgyarmaton elhunyt. Folyó hó 6-án temették el nagy részvét mellett a szatmárcsekei ősi családi sírboltba.

Özv. id. Nagy Elekne született Kovács Julianna. Nagy Mózes tordai és Nagy Lajos bitai lelkész társunk édesanyja életének 76. évében csendesen elhunyt. Kilene gyermeke, harminckét unokája, hat dédunokája siratja és áldja jószágos emlékezetét.

Legyen áldott emlékezetök!

Különfélék.

Előfizetési felhívás.

a Debreczeni Protestáns Lap negyvenedik évfolyamára.

Egyik előző számunkban előkészítettük olvasóinkat arra a lehetőségre, hogy a fennálló nagy nehézségek miatt a lap negyvenedik évfolyamát az új év elején nem tudjuk megindítani s kértük számunkra a jóakarát megőrzését arra az időre, mikor a lap újból megjelenhetésének feltételeit biztosítani tudjuk.

E kénytelenség nyilvánosságra hozatala óta nagyon sok helyről figyelmeztettek arra, hogy olyan hosszú múltra visszatekintő lapnak, aminő a mi Lapunk, nemcsak megszüntetése, de ideiglenes szüneteltetése is magában véve súlyos felelősség. Annál inkább a mostani időkben, amikor a régiből új állapotokba átalakulás még inkább óhajtottá teszi a megszokott bizalmas tanácsadó véleményének meghallgatását.

Éreztük ezt a felelősséget mi magunk is és épen azért nem volt szándékunk a lapot megszüntetni, csupán a negyvenedik évfolyam megkezdését későbbre halasztani.

A sok oldalról elhangzott kívánság folytán azonban szükségesnek láttuk, hogy ezt a gondolatot is revízió alá vegyük és mindegyik érdekelt tényezőnek, közöttük a nyomdavállalatnak is, megértő közreműködésével, sikerült a lap negyvenedik évfolyamának rendes időben, vagyis 1920 január 1-től kezdődően megindítását lehetővé tenni.

Arra kérjük azért a mi nagyrabecsült és szeretett olvasó közönségünket, hogy abban a támogatásban, mellyel eddig mellettünk állt, Lapunkat ebben az új esztendőben is részesíteni segítsenek.

Lapunk jogviszonyaiban az a változás állt be, hogy a tulajdonostársaság tagjai közül hárman az 1919. év folyamán kiválván, a társaság most már csak négy tagból (Erdős Károly, Kiss Ferenc, Kun Béla, Rózsa Sándor) áll, a társaság tagjainak egymás közötti, valamint harmadik személyek irányában való viszonya változatlan marad.

Változatlan marad lapunknak — és ezt különösen hangsúlyoznunk kell — a tiszántúli református egyházkerülethez való viszonya is. Mi ennek az egyházkerületnek hivatalos értesítéseit Lapunk mellékletül — addig pedig, míg ezt a papirhiány nem engedi, a hirdetések előtt — díjtalanul kinyomatjuk azért, hogy ezzel az előfizető egyházközségek érdekét szolgáljuk. Azon-

ban a Debreczeni Protestáns Lap a tiszántúli református egyházkerületnek nem hivatalos lapja, amiből önként következik, hogy ezen Lapban megjelent cikkekből az egyházkerület elnökségének nézetére vagy állásfoglalására következtetést vonni semmi irányban sem lehet, mert ennek a Lapnak szellemi irányát a lap tulajdonostársasága, illetőleg ennek megbízásából a Lap főszerkesztője szabja meg és így azért minden vonatkozásban egyedül ő a felelős. Természetes, hogy a lap tartalmáért a felelősség a felelős szerkesztőt terheli.

A szerkesztőség változatlan maradván, változatlan marad a lap iránya, szelleme, modora. Sajnos, nem mondhatjuk ugyanezt a Lap áráról, melyet — a politikai lapokénál ugyan jóval kisebb mértékben — emelni vagyunk kénytelenek azzal a kötelező igérettel mindazonáltal, hogy *mihelyt a viszonyok lehetővé teszik, redukáljuk a lap előfizetési árát*. Hiszen nekünk ez a lap nem kereseti forrás, csupán annyit akarunk biztosítani, hogy túlságosan nagy ne legyen a kockázat, melyet a lap fenntartásával magunkra vállalunk. A lap terjedelme, egyelőre, marad hetenként félv.

A Debreczeni Protestáns Lap előfizetési ára az 1920. évre:

egész évre	48,
fél évre	24 korona.

egyes szám ára 1 korona. Félévnél rövidebb időre előfizetést a kezelés nehézsége miatt el nem fogadunk, annál kevésbbé, mert a lapot egyes számonként mindenki könnyen megszerezheti a Méliusz könyvesboltban.

Feljebb kell emelnünk a hirdetések árát is, mert a most folyó évben megállapított díj az előállítás költségének a megfelelő részre eső hányadát felében sem fedezi. Ennek folytán a hirdetésekért laphasábonként 120 koronát (kisebb hirdetésekért megfelelő arányban) leszünk kénytelenek számítani.

Debreczen, 1919 december 27.

A DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP szerkesztősége és tulajdonosai.

Lelkészeiktatás Szatmárnémetiben. Január hó 4. napján, az újév első vasárnapján, szívbeli örömmel iktatta be a szatmárnémeti gyülekezet új lelkipásztorát Sárközi Lajost. Gyülekezeti éneklés után Békely Lajos felügyelő lelkész mondott imádságot s kérte az új pásztorra és a gyülekezetre Istennek áldását. Az ipartestületi dalkör szép éneke után Sárközi Lajos 1. Kor. 13 1-3 alapján tartotta beköszönő beszédjét, prédikálván a szeretetről, amely lelkipásztori működésének minden nyilvánulásában vezérelni fogja. Szatmáry József presbiter szép szolóéneke után Pótor Elemér egyházmegyei tanácsbíró üdvözölte az úrasztala előtt a beiktatott új lelki-

pásztort, aki neki egykor tanítványa volt. Gyülekezeti ének zárta be az emlékezetes istentiszteletet, amelyet azonban presbiteri gyűlés és közebed nem követett. Az istentiszteleten megjelentek a vidékről bejött lelkipásztorok, az ágostai hitvallású evangélikus, a görög katolikus egyházak és az izraelita hitközség képviselői. A templomajtóknál 400 K adomány gyűlt a szegény lelkészözegek és árvák javára. — A beiktatás alkalmából Dr. Baltazár Dezső püspökünk sürgönyileg küldte áldáskívánatait, amelyekhez őszinte szíjjel csatlakozunk mi is, kérvén a kegyelem Urát, hogy a tehetséges és buzgó szolgáló munkáját tegye gyümölcsözővé az Ő dicsőségére!

Lelkipásztor beköszönője Bihartordán. Ünneplés keretek és külsőségek nélkül, de bensőségteljesen történt Ferenczy Károly lelkipásztor beköszönője Bihartordán. Az új lelkipásztor újév első napján a rendes istentisztelet keretében mondotta el első beszédét Máté 6io „Jöjjön el a Te országod” textus alapján. Istentisztelet után presbiteri gyűlés volt, melyen az egyház gondnoka üdvözölte az ifjú lelkészt keresetlen szavakkal a presbiterium és az egész gyülekezet nevében. A presbiteri gyűlésen b. e. Vértessy Mária emlékének megörökítésére alapítványt létesítettek, amelynek folyton gyarapítandó tőkéjének kamata egy szegénysorsú, tehetséges és érdemes fiúgyermek továbbtanítási költségeinek fedezésére szolgál. Isten áldása legyen az új lelkipásztoron és a gyülekezeten, amely szeretettel veszi körül új pasztorát és kegyelettel őrzi a hű szolgáló emlékezetét.

Lelkipásztórválasztás más egyházkerületben. Körtvélyfáján 1919. év november hó 30. napján szavazattöbbséggel Rácz István koronkai segédlelkészt választották meg lelkipásztornak.

Uj doktor. Molnár Béla balmazújvárosi lelkipásztortársunkat folyó hó 10. napján avatták fel a debreczeni egyetemen az államtudományok doktorává. Kitartóan és eredményesen dolgozó hű sáfárnak nagy szorgalommal elért jutalma ez a kitüntető cím, amelyhez igaz szívből gratulálunk. Ad multos annos!

Debreczeni Képes Kalendárium. A szokottnál jóval kisebb terjedelemben, de mint mindig, most is értékes tartalommal jelent meg a Debreczeni Képes Kalendárium 1920. évi kötete. Dr. Csűrös Ferenc közművelődési tanácsnok alkalmi bevezető szavai után Dr. Baltazár Dezső püspök mutat jó irányt „Régi alapon újjáépítés” cím alatt. Majd Dr. Kenézy Gyuláról, az egyetem ez évi rektoráról és Zih Sándorról, a debreczeni egyház elhunyt érdemdús lelkipásztoráról olvasunk egy-egy cikket. Mindkettőjüknek arcképe műmellékleten van bemutatva. Kellemes olvasmány Beets-nek Dr. Nagy Zsigmond ny. tanár által hollandusból fordított elbeszélése (Egy kelemetlen ember a harlemi ligetben), ismeretterjesztők és tanulságosak a dr. Pap Karoly egyetemi tanár (Vitéz Kádár István ének), Zoltai Lajos tb. múzeumigazgató (Művészet a debreczeni temetőben) és Kalamus dr. (Debreczen neve) közleményei. A tartalom értékehez hozzájárul Baja Mihály, Gulyás József, Gyökössi Andre, Kuthy Sándor és Zivuska Andor egy-egy

költeménye. A pontos címtárral ellátott, izléses kötésű könyv ára 12 korona.

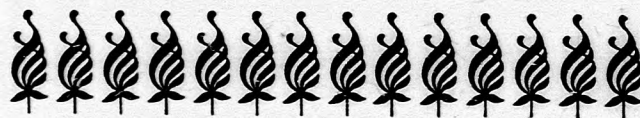
A Thaly Kálmán-alapítvány kamatából Gyűlési István hittanhallgató, Berzsenyi Géza joghallgató, Törös László bölcsészethallgató 300—300 K, Varga Jenő hittanhallgató, Csernátornyai Lajos joghallgató és Simon Dezső bölcsészethallgató 200—200 K ösztöndíjat kapott.

Sajtóalapunk. Múlt évfolyamunk utolsó számában *Világi* munkatársunk vezető helyen ismertette a sajtóalap jelentőségét s értékes és megszívlelendő cikkét azzal végezte, hogy a sajtóalap javára ezer koronát ajánlott meg. Az elhintett mag nem esett terméketlen talajra, amennyiben a napokban *Aliquis*-tól kaptunk ötszáz koronát hasonló célra. Amidőn ezeket az összegeket hálás szívvel nyugtázzuk, sajtóalapunkat a megértő adakozók jóindulatába ajánljuk.

A szatmármegyei református lelkészözegek és árvák javára Szatmárnémetiben 10,000 korona gyűlt össze. Olyan szép áldozatkészség, amelynek dicséretére nem találunk szavakat, amelynek jutalma azonban fel van írva az örökkévalóság könyvében.

Helyreigazítás. Lapunk múlt évi tartalomjegyzékében, az Iránycikkek nevű csoportba osztott cikkek utolsó sorába, korrektori elnézésből került főszerkesztőnk neve, *Világi* nevű illusztrus munkatársunk írói neve helyett. Midőn ezt ezennel közöljük, tisztelt Olvasóinkat a helyesbítésre felkérjük.

Cenzurat de Sublocotenentul HORIA.

!MEGNYILT!

DEBRECZEN SZABAD KIRÁLYI VÁROS
ÉS A TISZÁNTULI REFORMÁTUS EGY-
HÁZKERÜLET KÖNYVNYOMDA-VÁLLA-
LATA ÁLTAL ALAPITOTT VAVAVAVAVAV

MÉLIUSZ
KÖNYVKERESKEDÉS

KÖNYVKIADÓHIVATAL, ZENEMŰ-, PA-
PIR- ÉS ÍRÓSZERKERESKEDÉS VAVAV

DEBRECZEN,
FERENCZ JÓZSEF-UT 26.

